

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

**W POWIECIE M. JASTRZĘBIE ZDRÓJ
W I PÓŁROCZU 2005 ROKU**

opracowała: Agnieszka Anna Kłuszo

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. ANALIZA BEZROBOCIA W POWIECIE WEDŁUG GRUP ZAWODÓW	4
1.1. STRUKTURA BEZROBOCIA WEDŁUG GRUP ZAWODÓW	4
1.1.1. <i>Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy</i>	4
1.1.2. <i>Specjaliści</i>	4
1.1.3. <i>Technicy i inny średni personel</i>	4
1.1.4. <i>Pracownicy biurowi</i>	5
1.1.5. <i>Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy</i>	5
1.1.6. <i>Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy</i>	5
1.1.7. <i>Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy</i>	6
1.1.8. <i>Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń</i>	6
1.1.9. <i>Pracownicy przy pracach prostych</i>	6
1.1.10. <i>Podsumowanie</i>	7
1.2. STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG PKD	8
1.3. WSKAŹNIK DŁUGOTRWĄŁEGO BEZROBOCIA	8
2. ANALIZA OFERT PRACY POZYSKANYCH W POWIECIE WEDŁUG GRUP ZAWODÓW 10	
2.1. STRUKTURA OFERT PRACY WEDŁUG PKD	10
2.2. WSKAŹNIK SZANSY UZYSKANIA OFERTY W ZAWODZIE	10
3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH	12
3.1. ZAWODY DEFICYTOWE	12
3.2. ZAWODY NADWYŻKOWE	14

Wstęp

Monitoring zawodów jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy, dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz szkolenia zawodowego¹. Niniejsze opracowanie jest częścią szeroko zakrojonego narzędzia analitycznego, które umożliwi dopasowanie oferty edukacyjnej i szkoleniowej do aktualnych potrzeb rynku pracy. Dlatego ranking zostanie udostępniony instytucjom zainteresowanym problematyką rynku pracy, a w szczególności: Prezydentowi Miasta Jastrzębie Zdrój, Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Katowicach, dyrektorom szkół ponadgimnazjalnych oraz wybranym instytucjom szkoleniowym.

Ranking został opracowany na podstawie danych, zgromadzonych przez powiatowy urząd pracy w pierwszym półroczu 2005 roku, zgodnie z „Zaleceniami metodycznymi do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”, opracowanymi przez Departament Rynku Pracy w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

Podstawowym dokumentem jest także *Klasyfikacja zawodów i specjalności*, która została wprowadzona do stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności do potrzeb rynku pracy².

Klasyfikacja została opracowana na podstawie Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji Zawodów ISCO-88, przyjętego na XIV Międzynarodowej Konferencji Statystyków Pracy w Genewie w 1987 r. oraz jego nowej edycji z 1994 r., tzw. ISCO-88 (COM), dostosowanej do potrzeb Unii Europejskiej. Zasadniczy układ klasyfikacji, kryteria klasyfikacyjne oraz system kodowy przyjęto zgodnie z tymi standardami. (...)

*Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu.*² Rezultatem dokonanego grupowania jest wyodrębnienie grup zawodów (wielkich, dużych, średnich i elementarnych), które systematyzują wiedzę o specjalnościach i zawodach, występujących na rynku pracy.

Poniżej przedstawiam podstawowe dane o bezrobociu w powiecie m. Jastrzębie Zdrój:

- liczba zarejestrowanych – 6851
- liczba bezrobotnych kobiet – 4639
- liczba długotrwale bezrobotnych – 2781
- liczba kobiet długotrwale bezrobotnych – 2027

Stopa bezrobocia na dzień 30.06.2005 r. wynosiła 16,6%.

Znajomość tych danych pomoże właściwie odczytać poniższe opracowanie.

¹ „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2003, s.6.

² Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644).

1. Analiza bezrobocia w powiecie według grup zawodów

Rozdział ten obejmuje krótką analizę bezrobocia według wielkich grup zawodowych, przedstawienie struktury bezrobotnych według grup zawodów i PKD oraz listę zawodów generujących długotrwałe bezrobocie.

1.1. Struktura bezrobocia według grup zawodów

1.1.1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy

*Grupa ta obejmuje zawody, w których podstawowymi zadaniami są: planowanie, określanie i realizowanie podstawowych celów i kierunków polityki państwa, formułowanie przepisów prawnych oraz kierowanie działalnością jednostek administracji publicznej, a także sprawowanie funkcji zarządzania w przedsiębiorstwach lub ich wewnętrznych jednostkach organizacyjnych.*³

Jastrzębie Zdrój nie jest centrum administracyjnym, więc jedyni zarejestrowani w tej grupie to kierownicy dużych i średnich organizacji oraz kierownicy małych przedsiębiorstw. Jest to marginalna liczebnie grupa bezrobotnych – nie ma wśród nich absolwentów, stanowią ok. 0,5% każdej kategorii bezrobotnych (ogółem, kobiet, długotrwałe bezrobotnych).

1.1.2. Specjaliści

*Grupa ta obejmuje zawody wymagające posiadania wysokiego poziomu wiedzy zawodowej, umiejętności oraz doświadczenia w zakresie nauk technicznych, przyrodniczych, społecznych, humanistycznych i pokrewnych. Ich głównymi zadaniami są: wdrażanie do praktyki koncepcji i teorii naukowych lub artystycznych, powiększanie dotychczasowego stanu wiedzy poprzez badania i twórczość oraz systematyczne nauczanie w tym zakresie.*⁴

Co czwarty przedstawiciel tej grupy jest mężczyzną (76,65% to kobiety), długotrwałe bezrobocie jest udziałem stosunkowo niewielkiej grupy osób (co piąty przedstawiciel tej grupy jest zarejestrowany dłużej niż 12 miesięcy). Ta grupa jest drugą w liczebności absolwentów – co czwarty zarejestrowany jest przedstawicielem zawodów tej grupy.

Najwięcej bezrobotnych posiada zawód: pedagog (35 osób) i pielęgniarz (32). W przypadku tego pierwszego zawodu połowa zarejestrowanych to absolwenci kierunku pedagogika z filii Uniwersytetu Śląskiego w Jastrzębiu Zdroju. Pielęgniarki są w innej sytuacji – nie ma wśród zarejestrowanych absolwentek, natomiast połowa to osoby długotrwałe bezrobotne.

1.1.3. Technicy i inny średni personel

*Grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do wykonywania głównie prac technicznych i podobnych, związanych z badaniem i stosowaniem naukowych oraz artystycznych koncepcji i metod działania.*⁵

³ Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644).

⁴ tamże.

⁵ tamże.

To licznie reprezentowana (jej przedstawiciele to 16,4% ogółu zarejestrowanych) i sfeminizowana grupa zawodowa (siedem na dziesięć jej członków to kobiety). Udział kobiet wśród zarejestrowanych bezrobotnych jest o połowę mniejszy (37% przedstawicieli grupy) w podgrupie o kodzie 31 średni personel techniczny – wynika to ze stereotypowo „męskiego” charakteru zawodów tej grupy (technik budownictwa, technik elektryk, technik mechanik). Uwagę zwraca także duża liczba absolwentów – prawie dwie trzecie absolwentów jest przedstawicielami zawodów tej grupy. Młody wiek zarejestrowanych w tej grupie wiąże się z faktem, że niewielki odsetek jest osobami długotrwale bezrobotnymi (20%).

Najczęściej spotykanymi zawodami to: asystent ekonomiczny (264 osoby), pracownik administracyjny (73), handlowiec (60), technik mechanik (53).

1.1.4. Pracownicy biurowi

Grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do zapisywania, organizowania, przechowywania i wyszukiwania informacji, obliczania danych liczbowych, finansowych i statystycznych oraz wykonywania obowiązków wobec klientów, szczególnie związanych z operacjami pieniężnymi, organizowaniem podróży, informacjami i spotkaniami w zakresie biznesu.⁶

Pracownicy obsługi biurowej (kod 41) stanowią 6,19% bezrobotnych – to kolejna grupa zawodowa silnie sfeminizowana (90%) i charakteryzująca się długim okresem pozostawania bez pracy (46% przedstawicieli tej grupy jest bezrobotna powyżej 12 miesięcy, wśród nich 91% to kobiety).

Najwięcej zarejestrowanych w tej grupie zawodowej to przedstawiciele zawodów: pracownik biurowy (177 osób) i magazynier (56).

1.1.5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy

Grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia, które są niezbędne do świadczenia usług ochrony, usług osobistych związanych m.in. z podróżą, prowadzeniem gospodarstwa, dostarczaniem żywności, opieką osobistą oraz do sprzedawania i demonstrowania towarów w sklepach hurtowych czy detalicznych.⁷

Dziewięciu na dziesięciu przedstawicieli tej grupy to kobiety. Co drugi (czy raczej druga) jest długotrwale bezrobotny. Najliczniejszymi grupami zawodowymi są przedstawiciele następujących zawodów: sprzedawca (794 osoby), kucharz (187), kelner (95), fryzjer (71), bufetowy/barman (65).

1.1.6. Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy

Grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do uprawy i zbioru ziemiopłodów, zbierania owoców lub roślin dziko rosnących, uprawy i eksploatacji lasów, chowu i hodowli zwierząt, połowów lub hodowli ryb⁸.

Grupy zawodów związane z rolnictwem są słabo reprezentowane wśród jastrzębskich bezrobotnych – wynika to z miejskiego charakteru powiatu: rolnicy i rybacy pracujący na

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

własne potrzeby (kod 64) to 1,64% bezrobotnych, leśnicy i rybacy (kod 63) – 0,09%, ogrodnicy (kod 62) – 0,59%, rolnicy (kod 61) – 0,43%.

Najwięcej zarejestrowanych w tej grupie to rolnicy pracujący na własne potrzeby (88 osób).

1.1.7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy

Grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do uzyskiwania i obróbki surowców, wytwarzania i naprawy towarów oraz budowy, konserwacji i naprawy dróg, konstrukcji i maszyn. Główne zadania wymagają znajomości i zrozumienia charakteru pracy, stosowanych materiałów, maszyn i wytwarzanych produktów⁹.

Jest to grupa bardzo liczna – co czwarty zarejestrowany bezrobotny jest jej przedstawicielem (28,21%). Bezrobotni zarejestrowani w zawodach tej grupy to przede wszystkim: krawcy (215 osób), górnicy eksploatacji podziemnej (130), mechanicy samochodów osobowych (90), szwaczki (76), ślusarze (75), piekarze (73), murarze (67) i cukiernicy (62).

Wysoki poziom długotrwałego bezrobocia obserwujemy przede wszystkim w zawodzie górnika (64,6%), wiąże się to zwykle z tzw. odprawami górniczymi, które były częścią systemu restrukturyzacji górnictwa.

1.1.8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń

Grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do prowadzenia pojazdów i innego sprzętu ruchomego, nadzorowania, kontroli i obserwacji pracy maszyn i urządzeń przemysłowych na miejscu lub przy pomocy zdalnego sterowania oraz do montowania produktów z komponentów według ścisłych norm i metod. Wykonywanie zadań wymaga głównie posiadania wiedzy i zrozumienia zasad funkcjonowania obsługiwanych urządzeń¹⁰.

Jest to nieliczna grupa – jej przedstawiciele to zaledwie 3,22% ogółu bezrobotnych. 42% to osoby długotrwale bezrobotne, z których większość (58%) to kobiety.

Większość bezrobotnych tej grupy to pojedynczy przedstawiciele różnych zawodów, jedyny zawód, który grupuje kilkadziesiąt osób to operator urządzeń do obróbki cieplnej chemikaliów (36 osób). Osoby te to byli pracownicy sezonowi Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Jastrzębiu Zdroju, którzy stracili pracę na skutek modernizacji stacji przekątnikowych.

1.1.9. Pracownicy przy pracach prostych

Grupa ta obejmuje zawody, które wymagają niskich lub podstawowych umiejętności i niewielkiej wiedzy teoretycznej niezbędnych do wykonywania przeważnie prostych i rutynowych prac. Praca wykonywana jest przy zastosowaniu prostych narzędzi ręcznych i przy ograniczonej własnej inicjatywie i ocenie. W niektórych przypadkach wymaga pewnego wysiłku fizycznego¹¹.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

Bezrobotni zarejestrowani jako przedstawiciele zawodów sklasyfikowanych w dziewiątej wielkiej grupie stanowią 11,04% ogółu zarejestrowanych. Oznacza to, że co dziesiąta osoba zarejestrowana w urzędzie pracy posiada bardzo niskie kwalifikacje zawodowe. W tej grupie dużo częściej jest długotrwale bezrobocie – bezrobotni, którzy mają kwalifikacje jedynie do wykonywania prac prostych stanowią 15,67% ogółu długotrwale bezrobotnych. Oznacza to, że ponad połowa (57,88%) bezrobotnych w zawodach grupy dziewiątej jest długotrwale bezrobotna.

Najwięcej osób jest zarejestrowanych w zawodach: sprzątaczką (100), robotnik górniczy (93), robotnik budowlany (71), robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym (63).

Kobiety w tej grupie zawodów stanowią ponad 60%, większość z nich jest przedstawicielkami zawodów związanych z pracami prostymi w handlu i usługach (kod 91). Najmocniej sfeminizowany jest zawód sprzątaczką (100% kobiet), salowej (100%) i pomocy kuchennej (97%). Grupę pracowników przy pracach prostych w handlu i usługach charakteryzuje także wysoki poziom długotrwałego bezrobocia – co drugi zarejestrowany w tej grupie zawodowej jest długotrwale bezrobotny (a z nich ponad 90% to kobiety).

Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (kod 93) stanowią 5,7% zarejestrowanych bezrobotnych, ponad jedną trzecią z nich stanowią kobiety (35%). Połowa bezrobotnych w tej grupie zawodowej jest bezrobotna długotrwale.

Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni (kod 92) stanowią znikomy odsetek bezrobotnych (0,01%). Wynika to z miejskiego charakteru powiatu, który jest położony na dziale wodnym.

1.1.10 Podsumowanie

KOD GRUPY WIELKIEJ	UDZIAŁ GRUPY W OGÓLNEJ LICZBIE				
	bezrobotnych	bezrobotnych kobiet	absolwentów	długotrwale bezrobotnych	długotrwale bezrobotnych kobiet
1	0,41	0,52	0	0,55	0,63
2	8,33	7,00	22,41	3,09	3,53
3	18,69	17,09	59,66	8,40	8,96
4	7,43	9,93	2,76	8,68	10,91
5	24,18	32,45	8,28	28,09	35,95
6	2,68	3,53	4,83	1,91	2,27
7	19,65	16,96	5,17	30,25	19,24
8	3,22	2,59	0,34	3,36	2,74
9	11,04	9,93	0,69	15,67	5,76

Podsumowując – największą liczebnie grupą są bezrobotni zarejestrowani jako pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, dwie kolejne grupy to technicy i inny średni personel oraz robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy. Najwięcej absolwentów jest zarejestrowanych jako specjaliści oraz technicy i inny średni personel. Kobiety stanowią większość zarejestrowanych w większości grup – poza grupami: robotników przemysłowych i rzemieślników (40% kobiet) oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (w tej grupie połowę stanowią mężczyźni). Największa feminizacja dotyczy: pracowników biurowych (90,2% to kobiety) oraz pracowników usług osobistych i sprzedawców (90,9%).

Długotrwale bezrobotni to przede wszystkim pracownicy przy pracach prostych – 57,9% z nich jest zarejestrowana przez ponad 12 miesięcy. Generalnie – im niższe kwalifikacje tym większe szanse na długotrwałe bezrobocie.

1.2. Struktura bezrobotnych według PKD

Co czwarty zarejestrowany bezrobotny (25,74%) jest przedstawicielem zawodu związanego z handlem hurtowym i detalicznym, naprawami sprzętu mechanicznego, motocykli oraz artykułów przeznaczonych do użytku domowego. Następnymi grupami są osoby związane z przetwórstwem przemysłowym (16,38%) i budownictwem (10,045). Powyżej 5% zarejestrowanych jest związanych z następującymi rodzajami działalności:

- działalność niezidentyfikowana – 8,69%
- pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna, indywidualna – 8,25%
- hotele i restauracje – 5,64%.

W wyżej omówionych grupach zaobserwowano największy napływ bezrobotnych w I półroczu 2005 roku.

1.3. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w zawodzie k ($W_{d,I}^k$) jest mierzony jako iloczyn liczby zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k , pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy i liczby zarejestrowanych w zawodzie k .

W I półroczu 2005 roku ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie przedstawiał się następująco (w rankingu pominięto zawody, które miały najwyżej kilkunastu przedstawicieli):

1. pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (kod 91) – 79,3% to długotrwale bezrobotni
2. pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów (42) – 62,1%
3. operatorzy i monterzy maszyn (82) – 59,1%
4. modelki, sprzedawcy i demonstratorzy (52) – 58,6%
5. robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (93) – 57,24%
6. górnicy i robotnicy budowlani (71) – 56,8%
7. pracownicy obsługi biurowej (41) – 54,7%
8. pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (74) – 53,7%
9. pracownicy usług osobistych i ochrony (51) – 50,9%
10. kierowcy i operatorzy pojazdów (83) – 50,0%

Grupy zawodów, które nie generują długotrwałego bezrobocia, to:

1. specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (21) – 15,1% to długotrwale bezrobotni
2. pozostali specjaliści (24) – 16,3%
3. pracownicy pozostałych specjalności (34) – 22,7%
4. średni personel techniczny (31) – 24,6%
5. ogrodnicy (62) – 25,0%

W najgorszej sytuacji znajdują się ogrodnicy – w chwili obecnej co czwarty jest długotrwale bezrobotny, ale w I półroczu 2005 roku nie wpłynęła żadna oferta pracy w tym

zawodzie. Oznacza to, że jeżeli zarejestrowani ogrodnicy nie przekwalifikują się, gremialnie zasila szereg długotrwale bezrobotnych.

2. Analiza ofert pracy pozyskanych w powiecie według grup zawodów

W pierwszym półroczu 2005 roku pozyskano 2387 ofert pracy, najwięcej w zawodzie sprzedawca (368). Jest to ponad 15% wszystkich ofert pracy.

Drugą pod względem liczebności grupą są oferty dla robotników przemysłowych i rzemieślników (kod grupy zawodów 7). Najwięcej ich pozyskano dla ślusarzy (56), spawaczy (57) i rzeźników wędliniarzy (49).

Trzecią pod względem liczebności grupą były oferty dla grupy zawodowej o kodzie 3 – techników i średniego personelu. Najwięcej ich pozyskano dla przedstawicieli handlowych (79), pracowników administracyjnych (69).

Ranking zawodów według liczby zgłoszonych ofert przedstawia się następująco:

1. sprzedawca – 368
2. pracownik biurowy – 160
3. kierowca samochodu ciężarowego – 105
4. robotnik budowlany – 81
5. przedstawiciel handlowy - 79
6. pracownik administracyjny – 69
7. ślusarz – 56
8. spawacz – 57
9. górnik eksploatacji podziemnej – 52
10. pracownik ochrony mienia i osób – 52
11. rzeźnik wędliniarz – 49

2.1. Struktura ofert pracy według PKD

W I półroczu 2005 roku najwięcej ofert wpłynęło z sektora przetwórstwa przemysłowego (25,22% ogółu ofert). Struktura ofert pracy według PKD (uwzględniono jedynie grupy, które przekroczyły próg 5%) przedstawia się następująco:

- przetwórstwo przemysłowe – 25,22%
- handel hurtowy i detaliczny, naprawy sprzętu mechanicznego, motocykli oraz artykułów przeznaczonych do użytku domowego – 15,85%
- budownictwo – 15,4%
- górnictwo i kopalnictwo – 8,93%
- edukacja – 8,26%
- obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – 6,92%
- pośrednictwo finansowe – 5,36%

2.2. Wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie

Wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie k ($W_{s,I}^k$) mierzony jako iloczyn średniej miesięcznej liczby ofert pracy w zawodzie k w I półroczu i średniego miesięcznego poziomu rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w I półroczu¹² pozwala na uszeregowanie zawodów ze względu na szansę uzyskania pracy w zawodzie.

¹² „Zalecenia metodyczne...”, s.11-12.

Największe szanse na uzyskanie oferty w swoim zawodzie mają:

1. operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa kawy – 5,0 ofert na zarejestrowanego bezrobotnego
2. kierowcy samochodów ciężarowych – 2,6
3. kierownicy pozostałych wewnętrznych jednostek organizacyjnych gdzie indziej nie sklasyfikowani – 2,3
4. ładowacze nieczystości – 1,2
5. pośrednicy w obrocie nieruchomościami – 1,2
6. robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni – 1,0
7. kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów – 1,0

W tych zawodach w I półroczu więcej pojawiło się ofert, niż było osób zarejestrowanych w tych zawodach.

Najtrudniej znaleźć pracę w zawodzie, należącym do grupy:

1. leśnicy i rybacy – 0 ofert
2. ogrodnicy – 0
3. rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby – 0.

Osoby zarejestrowane w zawodach tych grup nie miały szans na uzyskanie pracy w swoim zawodzie. Jest ich co prawda niewiele, ale to grupa, dla której jedynie przekwalifikowanie lub podjęcie pracy nie wymagającej kwalifikacji daje szansę na powrót na rynek pracy.

3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Opracowano następujące mierniki do monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych: średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w zawodzie k i wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów.

Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w zawodzie k (N_I^k) to różnica średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k i średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k.

Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k ($W_{n,I}^k$) to iloczyn średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k. Przyjęto, że zawody o wskaźniku $<0,9$ to zawody nadwyżkowe, $>1,1$ to zawody deficytowe, pozostałe to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy)¹³.

3.1. Zawody deficytowe

Zawody deficytowe – czyli te, w których istnieje deficyt podaży siły roboczej – to:

1. spawacz ręczny gazowy – wskaźnik intensywności deficytu = 25,00 (czyli na jednego bezrobotnego spawacza przypada 25 ofert pracy miesięcznie)
2. agent ubezpieczeniowy – 17,5
3. operator koparek i zwałowarek – 14,00
4. dozorca – 14,00
5. kierowca samochodu ciężarowego – 13,12
6. kierowca autobusu – 12,00
7. kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym – 10,00
8. rzeźnik wędliniarz – 9,80
9. przedstawiciel handlowy – 7,90
10. pracownik ochrony mienia i osób – 7,43
11. kierownik wewnętrznej jednostki organizacyjnej gdzie indziej nie sklasyfikowany – 7,00
12. rozbieracz-wykrawacz – 6,80
13. pakowacz – 6,28
14. pracownik do spraw osobowych – 6,00
15. portier – 6,00
16. woźny – 6,00
17. elektromonter instalacji elektrycznych – 5,17
18. księgowy (samodzielny) – 4,50
19. tokarz – 4,20
20. nauczyciel języka obcego – 3,50
21. sekretarka – 3,50
22. dekarz – 3,50
23. tynkarz – 3,33
24. fizjoterapeuta – 3,00
25. opiekun w domu pomocy społecznej – 3,00
26. nauczyciel matematyki – 3,00

¹³ „Zalecenia metodyczne...”, s.10-11.

27. archiwista – 3,00
28. bibliotekoznawca – 3,00
29. nauczyciel – 3,00
30. robotnik budowlany – 3,00
31. sprzątaczką – 2,09
32. pracownik biurowy – 2,71
33. kierowca samochodu osobowego – 2,20
34. pracownik administracyjny – 2,03
35. kierowca ciągnika rolniczego – 2,00
36. operator maszyn drogowych – 2,00
37. inspektor budowlany – 2,00
38. mechanik autobusów – 2,00
39. elektromechanik pojazdów samochodowych – 2,00
40. operator obrabiarek sterowanych numerycznie – 2,00
41. instruktor amatorskiego ruchu artystycznego – 2,00
42. psycholog – 2,00
43. nauczyciel przedszkola – 2,00
44. prawnik legislator – 2,00
45. inżynier mechanik – maszyny i urządzenia przemysłowe – 2,00
46. nauczyciel języka polskiego – 2,00
47. inżynier transportu (logistyk) – 2,00
48. specjalista bezpieczeństwa i higieny pracy – 2,00
49. posadzkarz – 1,71
50. elektromonter (elektryk) zakładowy – 1,60
51. sprzedawca – 1,59
52. kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej gdzie indziej nie sklasyfikowany – 1,50
53. magazynier – 1,50
54. betoniarz – 1,50
55. bufetowy (barman) – 1,47
56. szwaczka – 1,47
57. spawacz ręczny łukiem elektrycznym – 1,40
58. robotnik gospodarczy – 1,28
59. monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych – 1,20
60. ślusarz – 1,21
61. górnik eksploatacji podziemnej – 1,18
62. malarz budowlany – 1,15

Mylący może być deficyt wykazywany w zawodach należących do grupy 9 - pracownicy przy pracach prostych. Prace w tych zawodach może wykonywać każdy (ewentualnie po krótkim przeszkoleniu), deficyt wskaźnikowy ma swoje źródło w tym, że bezrobotni o niskich kwalifikacjach lub przy braku kwalifikacji zawodowych są rejestrowani jako przedstawiciele konkretnego zawodu w tej grupie tylko wtedy, gdy nie mają żadnego innego doświadczenia zawodowego, lub gdy pracowali w takim zawodzie.

Jest także grupa zawodów, w której zdarzają się oferty pracy, jednak w ewidencji urzędu nie ma osób, które mogłyby z nich skorzystać. Pomijając – z wyżej podanych względów – grupę zawodów nr 9, lista przedstawia się następująco:

ustawiacz, monter mebli, monter układów hydraulicznych i pneumatycznych, operator zgrzewarek, operator urządzeń do produkcji wyrobów kosmetycznych, maszynista maszyn offsetowych, operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury, aparatowy

procesów chemicznych, operator maszyn i urządzeń do obróbki mechanicznej węgla, operator maszyn urabiających i ładujących, szlifierz metali, frezer, zgrzewacz, alpinista przemysłowy, monter instalacji gazowych, montażysta dekoracji, konserwator budynków, strażowy, rolnik upraw mieszanych, bukietarz, ratownik wodny, szef kuchni, recepcjonista, kasjer biletowy, operator wprowadzania danych, asystent osoby niepełnosprawnej, sekretarz asystent, organizator imprez sportowych, pośrednik pracy, telemarketer, instruktor tańca, instruktor rytmiki, protetyk słuchu, kontroler jakości wyrobów, diagnosta samochodowy, operator kamery, kosztorysant budowlany, technik geodeta, tłumacz tekstów, specjalista do spraw konsultingu, organizator transportu drogowego, pośrednik w obrocie nieruchomościami, specjalista do spraw rekrutacji pracowników, doradca zawodowy, doradca personalny, specjalista do spraw ubezpieczeń społecznych, nauczyciel psycholog, nauczyciel bibliotekarz, nauczyciel instruktor, nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych, pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa opieki długoterminowej, logopeda, lekarz okulista, lekarz-medicyna rodzinna, specjalista żywienia człowieka, inżynier automatyki i robotyki, inżynier górnik – górnictwo węgla kamiennego, inżynier spawalniki, inżynier mechanik – technologia mechaniczna, administrator sieci informatycznej, administrator systemów komputerowych, kierownik działu marketingu i sprzedaży.

3.2. Zawody nadwyżkowe

Zawody nadwyżkowe – czyli te, w których występuje przewaga zarejestrowanych bezrobotnych nad liczbą ofert pracy – to:

1. pielęgniarka – 0,87 (wartość wskaźnika obrazuje ile ofert w miesiącu przypada na zarejestrowaną pielęgniarkę)
2. mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych – 0,71
3. kierowca operator wózków jezdniowych – 0,67
4. piekarz – 0,64
5. stolarz meblowy – 0,64
6. stolarz – 0,56
7. położna – 0,50
8. wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i innych – 0,50
9. technik farmaceutyczny – 0,50
10. pracownik biura podróży – 0,50
11. kucharz – 0,50
12. szklarz budowlany – 0,50
13. ślusarz narzędziowy – 0,50
14. sortowacz – 0,50
15. elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych – 0,50
16. technik informatyk – 0,47
17. lakiernik samochodowy – 0,44
18. inżynier budownictwa – budownictwo ogólne – 0,40
19. kelner – 0,40
20. zbrojarz – 0,40
21. kopacz – 0,40
22. specjalista do spraw marketingu i handlu – 0,37
23. socjolog – 0,33
24. pracownik socjalny – 0,33
25. plastyk – 0,33
26. elektromonter maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego – 0,33

27. krawiec – 0,33
28. pomoc kuchenna – 0,33
29. robotnik drogowy – 0,29
30. handlowiec – 0,27
31. technik elektryk – 0,26
32. zaopatrzeniowiec – 0,25
33. mechanik samochodów ciężarowych – 0,22
34. inżynier elektryk – 0,20
35. cukiernik – 0,20
36. monter instalacji ogrzewania i ciepłej wody – 0,20
37. specjalista do spraw finansów (analityk finansowy) – 0,20
38. salowa – 0,20
39. robotnik górniczy dołowy – 0,18
40. kucharz małej gastronomii – 0,17
41. mechanik samochodów osobowych – 0,17
42. robotnik magazynowy – 0,14
43. mechanik maszyn i urządzeń górniczych – 0,13
44. ekonomista – 0,11
45. organizator obsługi turystycznej – 0,08
46. pedagog – 0,06
47. technik budownictwa – 0,04

W ewidencji urzędu są także zarejestrowane osoby w zawodach, dla których w I półroczu 2005 roku nie było ofert pracy w zawodzie. Te nadwyżkowe zawody – niektóre mające jednoosobowe reprezentacje, dlatego wyłuszczone liczniejsze zawody – to:

robotnik naziemny (górnictwo) (13 osób), robotnik torowy (2), maszynista górniczych maszyn wyciągowych (1), operator maszyn i sprzętu torowego (1), zwrotniczy (2), dyżurny ruchu kolejowego(1), dróżnik przejazdowy (3), pozostali maszyniści kolejowi i metra (1), operator urządzeń utylizacji surowców zwierzęcych (3), monter zestrzajacz urządzeń elektronicznych (1), monter sprzętu radiowego i telewizyjnego (3), monter urządzeń sterowania ruchem kolejowym (1), monter mechanizmów i przyrządów precyzyjnych (1), monter maszyn i urządzeń przemysłowych (4), operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego (1), operator urządzeń do produkcji wyrobów cukierniczych (2), operator maszyn przedziałniczych (1), operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych (1), operator obrabiarek zespołowych (2), operator maszyn do obróbki skrawaniem (1), pozostali elektroenergetycy i pokrewni (1), elektroenergetyk elektrowni ciepłych (2), **operator urządzeń do obróbki cieplnej chemikaliów** (30), tłoczarz w metalu (1), operator maszyny rozlewniczej (2), wiertacz odwiertów eksploatacyjnych i geofizycznych (1), operator urządzeń do obróbki odwiertów wydobywczych (1), pozostali operatorzy maszyn górniczych i pokrewni (1), obuwnik przemysłowy (4), tapicer (2), krojczy (1), kuśnierz (1), tkacz (1), przędzacz (1), stolarz galanterii drzewnej (1), pozostali formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła (1), ceramik wyrobów użytkowych i ozdobnych (1), monter sieci telekomunikacyjnych (1), monter instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych (8), pozostali monterzy elektroniki (1), monter elektroniki – urządzenia radiowo-telewizyjne (5), monter elektroniki – urządzenia radiokomunikacyjne (1), monter elektroniki – naprawa sprzętu audiowizualnego (1), monter elektroniki – instalacja anten (1), elektromonter maszyn elektrycznych (2), pozostali mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń (5), mechanik maszyn i urządzeń do produkcji metali (1), mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych (3), mechanik ciągników (2), wiertacz w metalu (1), kowal (1), monter konstrukcji stalowych (1), formierz odlewnik (1), pozostali lakiernicy (3), malarz

tapeciarsz (6), pozostali monterzy systemów rurociągowych (1), monter budownictwa wodnego (1), układacz nawierzchni drogowych (1), stolarz budowlany (12), betoniarz zbrojarz (3), **rolnik pracujący na własne potrzeby** (31), ogrodnik terenów zieleni (5), pozostali ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni (1), ogrodnik – uprawy pod osłonami (1), ogrodnik – uprawa warzyw polowych (2), ogrodnik – uprawa roślin ozdobnych (2), rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej (4), pozostali rolnicy produkcji roślinnej (3), rolnik upraw polowych (1), kosmetyczka (2), pozostali pracownicy opieki osobistej gdzie indziej nie sklasyfikowani (6), siostra PCK (1), opiekunka domowa (1), opiekunka dziecięca (1), kasjer walutowy (1), pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej nie sklasyfikowani (9), listonosz (3), pozostali pracownicy do spraw finansowo-statystycznych (12), asystent rachunkowości (4), maszynistka (2), muzyk (2), spedytor (2), agent celny (1), **asystent ekonomiczny** (191), organizator usług hotelarskich (4), ratownik medyczny (1), technik elektronik medycznej (1), technik dentystyczny (1), higienistka stomatologiczna (1), pozostali higieniści (1), instruktor higieny (1), **technik żywienia i gospodarstwa domowego** (30), dietetyk (2), pozostali technicy technologii żywności (1), technik technologii żywności – przetwórstwo (1), technik technologii żywności – przechowywalnictwo chłodnicze i technologia mrożonej żywności (2), technik technologii żywności – produkcja cukiernicza (1), technik technologii żywności (cukrownictwo), technik rolnik (1), technik ogrodnik (4), technik leśnik (1), technik hodowca zwierząt (2), fotograf (3), pozostali technicy gdzie indziej nie sklasyfikowani (3), technik transportu kolejowego (1), technik technologii odzieży (6), technik poligraf (1), technik mechanizacji rolnictwa (2), **technik mechanik** (40), **technik elektronik** (42), **technik ochrony środowiska** (23), technik analityk (1), pozostali specjaliści administracji publicznej gdzie indziej nie sklasyfikowani (1), specjalista do spraw integracji europejskiej (1), specjalista administracji publicznej (14), kierownik produkcji filmowej i telewizyjnej (2), pozostali specjaliści do spraw społecznych (1), specjalista pracy socjalnej (11), tłumacz konferencyjny (1), filolog – filologia polska (2), filolog – filologia obcojęzyczna (6), politolog (6), filozof (2), kulturoznawca (2), etnograf (2), archeolog (1), bibliotekoznawca (1), pozostali prawnicy gdzie indziej nie sklasyfikowani (1), pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej nie sklasyfikowani (16), specjalista do spraw public relation (1), specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych (6), specjalista do spraw organizacji i rozwoju przemysłu (2), specjalista analizy rynku (1), specjalista bankowości (4), pedagog szkolny (4), nauczyciel upośledzonych umysłowo (1), pozostali nauczyciele szkół podstawowych (1), nauczyciel wychowania fizycznego w szkole podstawowej (1), nauczyciel nauczania początkowego (5), nauczyciel informatyki w szkole podstawowej (1), nauczyciel religii (1), nauczyciel plastyki (2), nauczyciel muzyki (1), nauczyciel historii (1), specjalista organizacji i zarządzania w ochronie zdrowia (1), inżynier zootechniki (1), inżynier rolnictwa (3), inżynier ogrodnictwa (1), pozostali inżynierowie i pokrewni gdzie indziej nie sklasyfikowani (2), inżynier biocybernetyki i inżynierii biomedycznej (1), inżynier inżynierii materiałowej (3), inżynier technologii chemicznej (1), inżynier inżynierii chemicznej (1), pozostali inżynierowie mechanicy (2), inżynier mechanik – mechanika precyzyjna (1), inżynier mechanik – maszyny i urządzenia energetyczne (1), inżynier elektronik (2), pozostali inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska (2), inżynier inżynierii środowiska – oczyszczanie miast i gospodarka odpadami (3), inżynier inżynierii środowiska – instalacje sanitarne (1), inżynier budowy dróg (3), architekt wnętrz (1), architekt krajobrazu (1), architekt (2), pozostali pracownicy gdzie indziej nie sklasyfikowani (1), specjalista zastosowań informatyki (5), administrator baz danych (1), pozostali matematycy i pokrewni (1), matematyk (3), pozostali specjaliści nauk o Ziemi (1), geograf (1), chemik (1), fizyk (5), zastępca dyrektora/prezesa do spraw techniczno-produkcyjnych (1).